

Unijny Kodeks Celny

Zagadnienie z zakresu: **DŁUG CELNY**

Podstawy prawne:

Art. 77–88, 101–126 [UKC](#)

Art. 72–80, 87–103 [rozporządzenia delegowanego](#)

Art. 165–181 [rozporządzenia wykonawczego](#)

Opis zagadnienia i najważniejsze zmiany od 1 maja 2016 r.:

Powstanie długu celnego

Przepisy regulujące przypadki, w których powstaje dług celny, co do zasady nie ulegają większym zmianom po dniu 30 kwietnia 2016 r. Dług celny powstaje w sytuacjach określonych w art. 77 – 79 oraz 81 - 82 UKC.

Pewnej modyfikacji ulegają przepisy dotyczące podstawy powstania długu celnego w przywozie i w wywozie z tytułu określonych naruszeń przepisów celnych. Nowe regulacje (art. 79 i 82 UKC) nie posługują się już pojęciami: nielegalne wprowadzenie i naruszenie obowiązków wynikających ze stosowania procedury celnej, którą towar został objęty. Dotychczasowe przepisy art. 202, 203 i 204 WKC zostały zastąpione jednym przepisem – art. 79 UKC, który określa podstawę długu celnego z tytułu niespełnienia określonych warunków lub obowiązków.

Nowe przepisy dotyczące powstania długu celnego nie zawierają już regulacji stanowiących wyjątki, zgodnie z którymi dług celny uważany jest za niepowstały (art. 204 ust. 1 akapit drugi i art. 206 WKC). Regulacje w tym zakresie zostały przeniesione do art. 124 UKC regulującego przypadki wygaśnięcia długu celnego.

Nowe regulacje dotyczące powstania długu celnego zawierają przepisy określające ogólne i szczególne zasady obliczania kwot należności celnych w zależności od procedur celnych, którymi zostały objęte towary podlegające tym należnościom. W dotychczasowych przepisach regulacje te przypisane były do poszczególnych procedur lub przeznaczeń celnych.

W nowych przepisach rozszerzono zasadę domniemania miejsca powstania długu celnego z tytułu powstania nieprawidłowości, gdy kwota należności odpowiadających długowi celnemu jest niższa niż 10 000 EUR. Zgodnie z art. 87 ust. 4 UKC, w takich przypadkach dług celny uważa się za powstały w państwie członkowskim, w którym stwierdzono jego powstanie.

Ponadto został wprowadzony siedmiodniowy termin na ustalenie miejsca powstania długu celnego, o którym mowa w art. 87 ust. 2 UKC, z tytułu nieprawidłowości w procedurach specjalnych innych niż tranzyt. Termin ten liczy się od upływu któregośkolwiek z terminów określonych w art. 80 rozporządzenia delegowanego (tj. od wyznaczonego terminu: zamknięcia procedury celnej, zakończenia dozoru celnego towarów końcowego przeznaczenia, zakończenia czasowego składowania albo od przewidzianego terminu zakończenia przemieszczania towarów objętych procedurą składowania celnego między różnymi miejscami na obszarze celnym UE, jeżeli procedury nie zamknięto).

Określanie, powiadamianie oraz księgowanie należności celnych

Przepisy dotyczące określania, powiadamiania oraz księgowania należności celnych ulegają jedynie niewielkim zmianom.

Przepisy, które będą obowiązywać od dnia 1 maja 2016 r. zawierają nową regulację (art. 102 ust. 2 UKC), zgodnie z którą w przypadku, gdy należna kwota należności celnych przywozowych lub wywozowych jest równa kwocie wpisanej do zgłoszenia celnego, zwolnienie towarów przez organ celny jest równoznaczne z powiadomieniem dłużnika o długu celnym. W innych przypadkach organ celny wydaje decyzję, w której określa należną kwotę i powiadamia dłużnika o kwocie długu celnego powstałego w przywozie bądź wywozie.

Termin na zaksięgowanie należności celnych został wydłużony do 14 dni. Dotyczy to zarówno należności celnych określonych w zgłoszeniu celnym, jak i w decyzji organu celnego.

Nie zmieni się termin zapłaty długu celnego. Nadal będzie on wynosił 10 dni od dnia powiadomienia o długu celnym, tj. od zwolnienia towarów lub otrzymania decyzji organu celnego określającej kwotę należnego długu celnego. Wprowadzona zostaje natomiast możliwość zawieszenia biegu terminu zapłaty kwoty należności celnych, jeżeli towary mają stać się przedmiotem zniszczenia lub zrzeczenia się ich na rzecz Skarbu Państwa. Bieg terminu zapłaty kwoty należności celnych będzie zawieszany również w przypadkach, w których zgodnie z obecnie obowiązującym art. 876a RWKC zawieszany jest obowiązek uiszczenia należności przez dłużnika (art. 89 – 91 rozporządzenia delegowanego).

W nowych przepisach, w przypadku należności celnych określonych w zgłoszeniu celnym, nie została określona minimalna kwota należności celnych, która nie podlega księgowaniu i o której dłużnik nie jest powiadamiany. Oznacza to, iż każda, nawet minimalna kwota należności celnych obliczona w zgłoszeniu celnym będzie musiała zostać uiszczona przez dłużnika. W pozostałych przypadkach, tj. gdy kwota należności miałaby być określona przez organ celny w decyzji, powiadomienie o niej nie nastąpi, jeżeli będzie ona niższa od równowartości 10 euro (art. 88 rozporządzenia delegowanego).

Odroczenie płatności należności celnych

W zakresie odraczania płatności należności celnych nowe przepisy unijne nie wprowadzą istotnych zmian. Główna zmiana w tym obszarze polega na ujednoczeniu wymagań dotyczących danych we wnioskach i pozwoleniach na stosowanie odroczenia (załącznik A do rozporządzenia delegowanego i wykonawczego).

Odsetki za zwłokę

Pełna regulacja dotycząca poboru odsetek od należności celnych, określająca zarówno przypadki, w których odsetki będą pobierane i okresy, za które odsetki będą pobierane, jak i stosowaną stawkę odsetek za zwłokę, została zawarta w unijnym kodeksie celnym (art. 114 UKC). Dotychczas kwestie te uregulowane były w ustawie - Prawo celne. Przepis art. 114 UKC dotyczący odsetek za zwłokę naliczanych od należności celnych jest regulacją bardziej szczegółową i kompletną niż przepisy WKC w tym zakresie.

Art. 114 ust. 2 UKC wprowadza obowiązek naliczenia odsetek za zwłokę w przypadku, gdy dług celny powstał na podstawie art. 79 lub 82 UKC (w wyniku niespełnienia warunków lub kryteriów) lub jeżeli powiadomienie o długu celnym jest wynikiem kontroli po zwolnieniu towarów. Wówczas odsetki liczone będą od kwoty należności celnych od dnia jego powstania do dnia powiadomienia o tym długu. W obecnie obowiązujących przepisach (art. 65 ust. 3-5 ustawy - Prawo celne) w przypadku powstania długu celnego na podstawie art. 202–205 oraz art. 210 i art. 211 WKC (sytuacje regulowane w UKC w art. 79 i 82) pobiera się odsetki liczone od dnia następującego po dniu jego powstania do dnia powiadomienia o kwocie należności wynikającej z tego długu. Jednakże obecnie, jeżeli dłużnik udowodni, że podanie nieprawidłowych lub niekompletnych danych było spowodowane okolicznościami niewynikającymi z jego zaniedbania lub świadomego działania, odsetek tych się nie pobiera. Na gruncie UKC organy celne będą mogły odstąpić od naliczania odsetek za zwłokę jedynie, „jeżeli na podstawie udokumentowanej oceny sytuacji dłużnika zostanie stwierdzone, że ich naliczenie spowodowałoby poważne trudności natury ekonomicznej lub społecznej” (art. 114 ust. 3 UKC).

W sprawach, w których będą naliczane odsetki od dnia 1 maja 2016 r. nie będą stosowane dotychczasowe zasady proporcjonalnego zaliczania wpłat na poczet należności głównej i odsetek oraz tzw. zasada samoobliczenia.

W świetle art. 114 ust. 2 UKC, odsetki powinny być naliczone niezależnie od tego, czy decyzja określająca kwotę należności dotycząca zgłoszenia celnego została wydana z urzędu czy na wniosek.

Od 1 maja 2016 r. odsetki nie będą naliczane, jeżeli kwota do pokrycia w każdym przypadku nie przekracza 10 EUR (art. 114 ust. 4 UKC). Przepis ten należy odnosić do poszczególnych pozycji zgłoszenia wielopozycyjnego. Każda pozycja jest odrębnym zgłoszeniem celnym i należność celna podlega odrębnemu zaksięgowaniu.

Do ustalenia stawki odsetek za zwłokę stosuje się stopę referencyjną ustalaną zgodnie z przepisami o Narodowym Banku Polskim (publikowana na stronie internetowej NBP, aktualnie wynosi 1,5 %).

Stawka odsetek za zwłokę równa jest stopie referencyjnej stosowanej w pierwszym dniu danego miesiąca przez NBP, powiększonej o dwa punkty procentowe.

Zwrot i umorzenie należności celnych

Regulacje w zakresie zwrotu i umorzenia należności celnych, które zaczną obowiązywać od dnia 1 maja 2016 r. nie różnią się zasadniczo od regulacji obowiązujących w tym zakresie obecnie.

W nowych przepisach unijnych zostały, co do zasady, zachowane dotychczasowe przypadki, w których możliwy jest zwrot lub umorzenie należności celnych. W art. 116 UKC przypadki te zostały pogrupowane w cztery rodzaje:

- 1) nadpłaty (art. 117 UKC),
- 2) towary wadliwe (art. 118 UKC),
- 3) błąd właściwych organów (art. 119 UKC),
- 4) zasada słuszności (art. 120 UKC).

Pierwsza grupa dotyczy nadpłat, które w kontekście art. 117 UKC powinny być rozumiane jako kwoty przekraczające kwotę należną wynikającą z powstałego długu celnego. Przepis ten w części odpowiada regulacji zawartej w art. 236 WKC.

Druga grupa dotyczy towarów wadliwych lub niezgodnych z warunkami kontraktu. Przepis art. 118 UKC odpowiada regulacji zawartej w art. 238 WKC.

Trzecia grupa to przypadek, gdy pierwotnie podana do wiadomości dłużnika kwota należności była niższa od prawnej należnej wskutek błędu właściwego organu celnego. Przepis art. 119 UKC odpowiada regulacji zawartej w części art. 236 i w art. 220 ust. 2 lit. b WKC.

Czwarta grupa przypadków to zwroty lub umorzenia należności oparte na tzw. zasadzie słuszności. Przepis art. 120 UKC w części odpowiada art. 239 WKC. Przepis art. 239 WKC nie został „przeniesiony” do nowych regulacji w zakresie, w jakim dotyczył przypadków określonych zgodnie z procedurą Komitetu. Nowe przepisy prawa celnego nie zawierają więc odpowiednika obecnego art. 900 RWKC. Przepis art. 120 UKC w porównaniu do art. 239 WKC w sposób bardziej szczegółowy określa przesłanki do dokonania zwrotu lub umorzenia w oparciu o zasadę słuszności.

Odrębny przypadek zwrotu należności dotyczy unieważnienia zgłoszenia celnego, o którym mowa w art. 116 ust. 1 zdanie drugie UKC. Przepis ten odpowiada art. 237 WKC.

We wszystkich przypadkach zwrotów lub umorzeń należności celnych, co do zasady, bez zmian pozostają warunki i terminy, pod którymi taki zwrot lub umorzenie będą możliwe.

Co do zasady, bez zmian pozostają również reguły postępowania w sprawach zwrotów lub umorzeń należności. Wyjątkiem jest tutaj regulacja zawarta w art. 121 ust. 2 UKC, która w przypadku stwierdzenia przez organ celny braku podstaw do zwrotu lub umorzenia należności w oparciu o powołaną we wniosku podstawę prawną wprowadza obowiązek dla organu celnego rozpatrzenia (przeanalizowania) danego przypadku w oparciu o pozostałe podstawy prawne.

Dodatkowe informacje:

Data ostatniej aktualizacji: 12 maja 2016 r.